

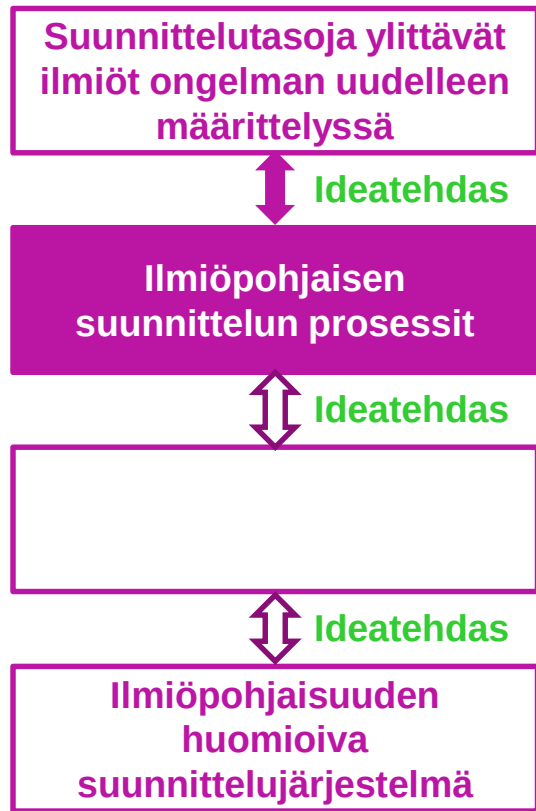

YHTÄJALKAA

*Työpaja 2: ilmiöpohjaisen
suunnittelun prosessit*

Työpajan ohjelma

8.45	Ilmoittautuminen ja kahvit
9.15 -9.25	Tilaisuuden avaus, Mervi Karhula, liikenneneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö
9.25-10.20	Puheenvuoroja ilmiöpohjaisen suunnittelun prosesseista Ideatehtaan antia, Raisa Valli, tutkimus- ja kehitysjohtaja, Sitowise Lahden jatkuvan yleiskaavoituksen malli ja sen kytkennät liikennejärjestelmäsuunnitteluun, Petri Honkanen, maankäytön johtaja, Lahden kaupunki Jatkuvan suunnittelun prosessit ilmiöpohjaisuuden edistäjinä, Prof. Raine Mäntysalo, Aalto-yliopisto
TAUKO	
10.30-11.45	Ryhmätyöskentely Neljä pienryhmää
11.45-12.00	Tilaisuuden lopetus

Tilaisuuden avaus

Mervi Karhula

LVM

Ideatehtaan antia

Raisa Valli
Sitowise

Ideatehdas silta edellisen työpajan ja tämän työpajan välillä

- Mitä lisäarvoa ilmiöpohjainen lähestymistapa voisi tuoda ?
- Mitkä ovat nykyisen suunnittelu-järjestelmän haasteet, jotka pitäisi jatkossa taklata?

Ideatehdas

Suunnittelutasoja ylittävät ilmiöt ongelman uudelleen määrittelyssä

Ilmiöpohjaisen suunnittelun prosessit

Ideatehdas

Vaikutusten arviointi ilmiöpohjaisessa suunnittelussa

Ideatehdas

Ilmiöpohjaisuuden huomioiva suunnittelujärjestelmä

Ideatehtaan väittämät ja niiden arviot

Ilmiöpohjainen lähestymistapa lisää osallistujien motivaatiota

Täysin samaa mieltä:	9 kpl (24%)
Jossain määrin samaa mieltä:	23 kpl (62%)
Jossain määrin eri mieltä:	5 kpl (14%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Ilmiöpohjainen lähestymistapa auttaa ymmärtämään suunnitteluongelmaa osana laajempaa kokonaisuutta

Täysin samaa mieltä:	17 kpl (46%)
Jossain määrin samaa mieltä:	18 kpl (49%)
Jossain määrin eri mieltä:	2 kpl (5%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Ilmiöpohjainen lähestymistapa edistää suunnittelusektoreiden välistä vuoropuhelua

Täysin samaa mieltä:	18 kpl (49%)
Jossain määrin samaa mieltä:	18 kpl (49%)
Jossain määrin eri mieltä:	1 kpl (3%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Ilmiöpohjainen lähestymistapa edistää suunnittelutasojen välistä vuoropuhelua

Täysin samaa mieltä:	14 kpl (38%)
Jossain määrin samaa mieltä:	14 kpl (38%)
Jossain määrin eri mieltä:	9 kpl (24%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Ilmiöpohjainen lähestymistapa tukee suunnittelun toteuttamista nykyistä paremmin

Täysin samaa mieltä:	6 kpl (17%)
Jossain määrin samaa mieltä:	26 kpl (72%)
Jossain määrin eri mieltä:	4 kpl (11%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Vastaajien lisäämät väittämät

Suunnittelujärjestelmässä tulisi jokaisella tasolla määritellä kullakin tasolla olennaiset asiat, Ja tarkemmalle tasolle tulisi jättää enemmän ratkaisumahdollisuuksia.

Täysin samaa mieltä:	16 kpl (44%)
Jossain määrin samaa mieltä:	17 kpl (47%)
Jossain määrin eri mieltä:	3 kpl (8%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Suunnittelulle tulee määritellä tavoitteet, joihin sitoudutaan poliittisesti. Tämän jälkeen suunnittelulla etsitään ratkaisuja ja arvioidaan ratkaisujen vaikutuksia suhteissa tavoitteisiin.

Täysin samaa mieltä:	10 kpl (40%)
Jossain määrin samaa mieltä:	13 kpl (52%)
Jossain määrin eri mieltä:	2 kpl (8%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Tunnistetaan ja avataan eri suunnittelutasojen merkitys ja rooli selkeästi.

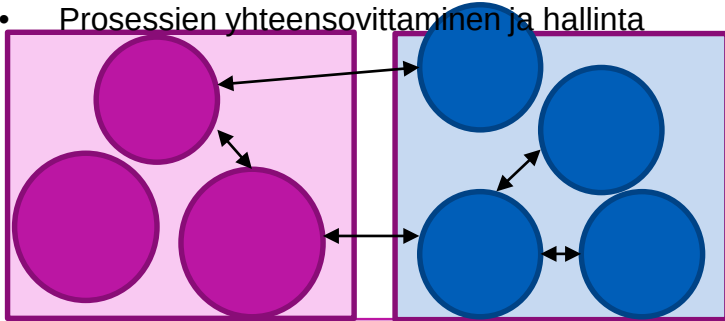
Täysin samaa mieltä:	13 kpl (59%)
Jossain määrin samaa mieltä:	8 kpl (36%)
Jossain määrin eri mieltä:	1 kpl (5%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

Sektori-/siiloajattelu ja toimintatapa pitäisi saada poistettua, jotta kokonaisuuden ja niukkojen resurssien kannalta parhaat toimintatavat yleistyvät.

Täysin samaa mieltä:	11 kpl (50%)
Jossain määrin samaa mieltä:	9 kpl (41%)
Jossain määrin eri mieltä:	2 kpl (9%)
Täysin eri mieltä:	0 kpl (0%)

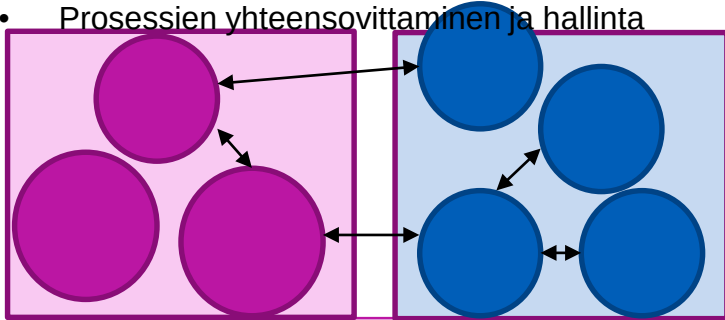
Tärkeimmät haasteet ja laatua parantavat tekijät suunnittelussa sekä niiden vaikutus suunnitteluprosessiin

- Toisiinsa vaikuttavien tekijöiden hahmottaminen
- Sitoutumisen puute
- Siiloutuminen/sektoroituminen
- Resurssien puute
- Prosessien yhteensovittaminen ja hallinta

Tärkeimmät haasteet ja laatua parantavat tekijät suunnittelussa sekä niiden vaikutus suunnitteluprosessiin

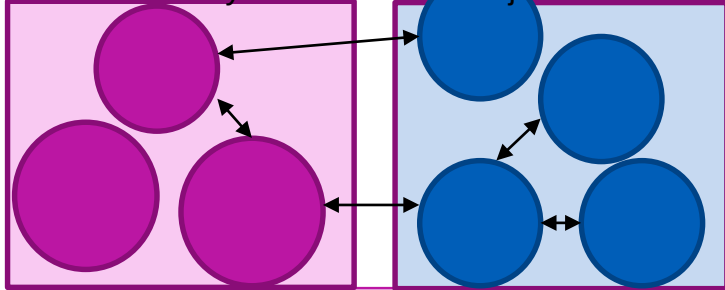
- Toisiinsa vaikuttavien tekijöiden hahmottaminen
- Sitoutumisen puute
- Siiloutuminen/sektoroituminen
- Resurssien puute
- Prosessien yhteensovittaminen ja hallinta

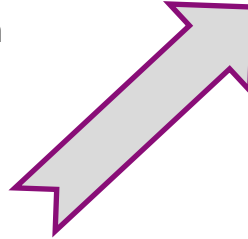
- Konkreettiset tavoitteet ohjaavat suunnittelua
- Yhteinen visio
- Yhteinen suunnitteluongelman raja

Tärkeimmät haasteet ja laatua parantavat tekijät suunnittelussa sekä niiden vaikutus suunnitteluprosessiin

- Toisiinsa vaikuttavien tekijöiden hahmottaminen
- Sitoutumisen puute
- Siiloutuminen/sektoroituminen
- Resurssien puute
- Prosessien yhteensovittaminen ja hallinta

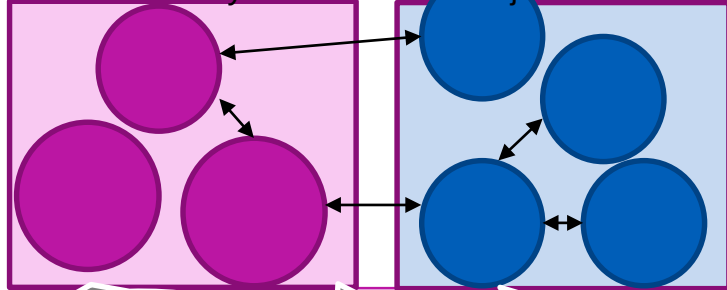
- Konkreettiset tavoitteet ohjaavat suunnittelua
- Yhteinen visio
- Yhteinen suunnitteluongelman raja

- Johdetaan prosessia suunnitelmallisesti
- Tunnistetaan, mitkä asiat keskeisiä eri suunnittelutasoilla
- Toimitaan pitkäjänteisesti yhteistyössä
- Varmistetaan sitoutuminen

Tärkeimmät haasteet ja laatua parantavat tekijät suunnittelussa sekä niiden vaikutus suunnitteluprosessiin

- Toisiinsa vaikuttavien tekijöiden hahmottaminen
- Sitoutumisen puute
- Siiloutuminen/sektoroituminen
- Resurssien puute
- Prosessien yhteensovittaminen ja hallinta

Vaikutusten
arviointia ei
hyödynnetä

Suunnittelu-
vapauden
puute

Kiireiset
aikataulut

- Konkreettiset tavoitteet ohjaavat suunnittelua
- Yhteinen visio
- Yhteinen suunnitteluongelman rajausta

- Johdetaan prosessia suunnitelmallisesti
- Tunnistetaan, mitkä asiat keskeisiä eri suunnittelutasoilla
- Toimitaan pitkäjänteisesti yhteistyössä
- Varmistetaan sitoutuminen

Tiedon siirto
helpommaksi

Valituskierte
hallittava

Joustavuus
ja ketteryys

Ilmiöpohjaista lähestymistapaa perustelevia kommentteja 1/2

- Useamman näkökulman huomioon otto samanaikaisesti laajentaa ajattelua ja helpottaa kokonaisuuden ja eri osakokonaisuuksien suhteiden hahmottamista.
- Muodostuu käsitys koko kentästä. Ymmärrys suunnittelun sisällöstä ja toimintatavoista kasvavat. Miksi tehdään näin ja mikä on tavoite ?
- Pakottaa samaan suuntaan ja auttaa etsimään monipuolisia ratkaisuja. On tärkeää, että tarkastellaan kokonaisvaltaisesti eri ilmiöitä. Nykyisellä menettelyllä ei voida ratkaista kokonaisvaltaisesti.
- Pakottaa ajattelemaan siilon ulkopuolelle - Parhaat ratkaisut voivat löytyä muualta kuin omalta sektorilta.
- Eteneminen (sisällöt eikä rakenteet edellä) motivoi ja tuo uusia näkökulmia ja auttaa tunnistamaan oikeat suunnittelukysymykset.

Ilmiöpohjaista lähestymistapaa perustelevia kommentteja 2/2

- Ylemmällä tasolla ymmärretään paremmin vaikutuksia alemmalle tasolle ja alemmalta tasolta viestitään menestyksekkäämmin ylemmälle tasolle.
- Auttaa hahmottamaan eri suunnittelutasojen vaikutusmahdollisuuksia.
- Ratkaisujen perustelut saattavat aueta ilmiöiden kautta paremmin.
- Asioita voidaan ratkaista yli sektorirajojen.
- Edistää suunnitelmaan sitoutumista.
- Luo systemaattisuutta suunnitteluratkaisuihin etenemisessä.
- Lopputulos on vaikuttavampi ja kestävämpi.

Ilmiöpohjaista lähestymistapaa haastavia näkökantoja 1/3

- Yhdessä tekeminen on tahtotila, jota voidaan toteuttaa kaikessa suunnittelussa. Ei ole parempi metodi, vain yksi tapa suunnitella ja lähestyä asiaa.
- Ymmärrystä lisää myös moni muu asia (yhteiset tavoitteet, hallittu prosessi ja ammattislangista luopuminen, tietopohja, kokemukset ja intressit). Voidaan tehdä nykyisiä tapoja uudistamalla.
- Voiko ilmiöpohjaisuus laajentaa liikaa eli ymmärtäminen menee entistä vaikeammaksi sekä lisää aika- ja menetelmatarvetta?
- Toteuttaminen edellyttää riittävän yhdenmukaista näkemystä ilmiöistä ja niiden merkityksestä.
- Kokonaiskuva voi hämärtyä, jos tarkastellaan vain yhtä ilmiötä. Muiden ilmiöiden huomioon otto voi unohtua. Eri ilmiöt voivat johtaa ristiriitoihin suunnitelmassa.

Ilmiöpohjaista lähestymistapaa haastavia näkökantoja 2/3

- Ilmiöiden on oltava ajankohtaisia ja kiinnostavia sekä konkreettisia.
- Ilmiöt leikkaavat toisiaan, jolloin pitää yhteensovittaa eri ilmiöiden tavoitteita ja haasteita.
- Vaatii hyvää ongelman rajaamista ja ennakkosuunnittelua.
- Mikä taho edustaa ilmiöpohjaisuutta? Tarvitaan vuorovaikutusroolien selkeyttämistä. Ketkä kaikki osallistuvat ilmiön tarkasteluun?
- Keskustelu saattaa painottua ilmiöön sen sijaan, että tarkasteltaisiin sen merkitystä suunnittelussa ja eri alueellisilla ulottuvuuksilla oikeita kysymyksiä. Edellyttää aikaa ja mahdollisuuksia vuorovaikutukselle- voi levähtää yleislörpöttelyyn.

Ilmiöpohjaista lähestymistapaa haastavia näkökantoja 3/3

- Tasojen välisen vuoropuhelun lopputuloksena tulisi olla tukku keinoja, joilla haasteisiin vastataan- sitten, mitä milläkin suunnittelutasolla ratkaistaan.
- Saadaanko kaikki oleelliset tahot mukaan?
- Onnistuuko vastuutus? (selkeys, joku muu)
- Suunnitteluprosessit työläämpiä, tavoitetilä pitää olla selkeä.
- Suunnittelutasojen etäisyys saattaa kasvaa. Konkreettisella tasolla ilmiöt kaukaisia ja vaikutuksia kokonaisuuteen vaikea hahmottaa, voi johtaa osaoptimointiin.
- Resurssien riittävyys haasteena

Lahden jatkuvan yleiskaavoituksen malli ja sen kytkennät liikennejärjestelmäsuunnitteluun

*Petri Honkanen
Lahden kaupunki*

Jatkuvan suunnittelun prosessit ilmiöpohjaisuuden edistäjinä

Raine Mäntysalo
Aalto-yliopisto

Neljä teemaa

1. Strategisten **suunnitelmien** laadintaan keskittymisestä strategisen **toiminnan** ohjelmointiin.
2. **Forecastingista backcastingiin**: Sektorikohtaisten ennusteiden laadinnasta ilmiöpohjaiseen kehityspolkutyöhön.
3. **Tietäminen ja ymmärrys** pitkän aikavälin ilmiöpohjaisten visioiden ja lyhyen aikavälin toimien yhteensovittamisessa.
4. Alueidenkäytön ja liikenteen **suunnitteluprosessien synkronointi** eri tasoilla.

1. Strategisten suunnitelmien laadintaan keskittymisestä strategisen toiminnan ohjelmointiin

Kohdelähtöisyydestä ilmiölähtöisyyteen

- Strategisessa suunnittelussa **tavoite ei ole 'suunnitelmien' tuottaminen** (ei edes strategisten suunnitelmien) sinänsä **vaan näkemyksellisyyden aikaansaaminen** odotettavissa oleviin muutoksiin ja rohkaiseminen niitä koskevaan julkiseen keskusteluun” (Friedmann, 2004, 56).
- “Vaikka strateginen ajattelu voi muokata suunnitteludokumenttejamme, **strategiat eivät “asu” niissä**. Niille **täytyy jatkuvasti “antaa elämä”**, kun ihmiset viittaavat niihin oikeuttaessaan toimiaan käytäntöjen virrassa.” (Healey, 2013, 49.)

Lahden läsnäolevan yleiskaavan idea

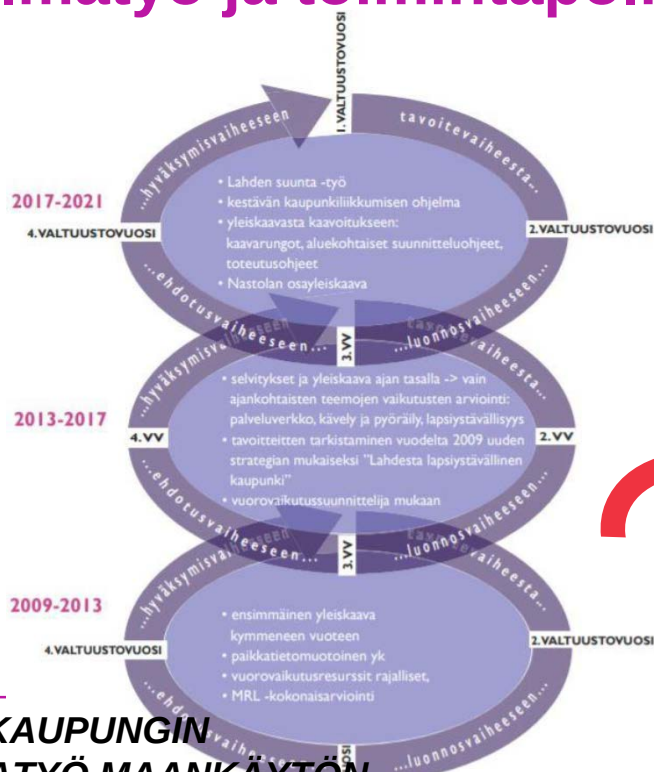
”Näitä prosesseja, yleiskaavoja ja raameja tehdään. Mutta elämähän on koko ajan. **Ei se ole sellaista, että kun tehdään yleiskaava, niin sen jälkeen sitä lähdetään toteuttamaan.** Vaan yleiskaava on semmoinen päällä oleva. Se kulkee omaa rataansa ja se asettaa omia reunaehtoja ja vaikuttaa päättäjiin jos vaikuttaa...

Yleiskaava on niin kuin ajattelutapa ... Siksi syntyi tämä ajatus läsnäolevasta yleiskaavasta. Meillä täytyy olla jatkuva valmius yleiskaavalliseen ajatteluun plus sitten vaikutusten arviointiin.” (Airamo, 2013)

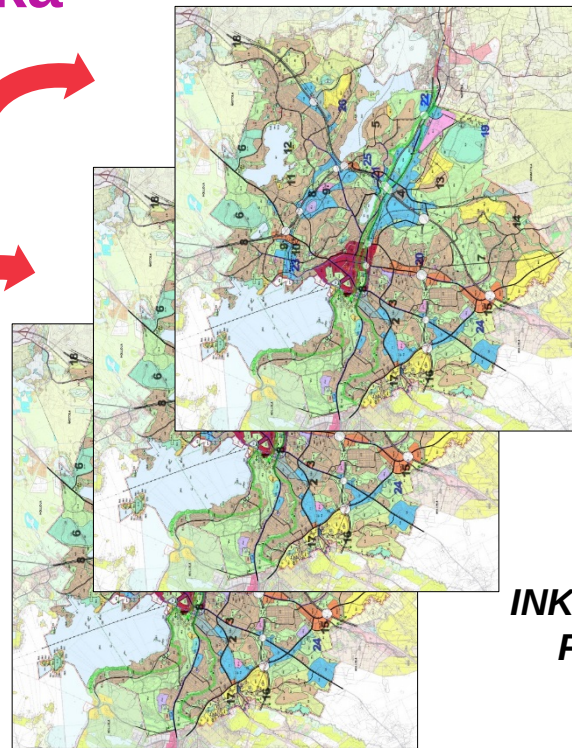
Projektisuunnitelmien ja strategisten suunnitelmien ero (Mastop & Faludi 1997)

	Projektisuunnitelmat	Strategiset suunnitelmat
Kohde	Materiaalinen	Toiminta
Vuorovaikuttaminen	Käyttöönottoon asti	Jatkuva
Tulevaisuus	Suljettu	Avoin
Aika	Rajoittunut projektin vaiheistukseen	Keskeinen teema
Muoto	"Blueprint"	Jatkuvasti päivittyvä
Vaikutus	Suora, hyvin tiedossa	Epäsuora, raami johon viitataan

Lahden strategiatyö ja “rullaava yleiskaavoitus”: yksittäisiä suunnitelmia olennaisempaa on strateginen ohjelmatyö ja toimintapolitiikka

Palomäki 2018

**INKREMENTAALISESTI
PÄIVITTYVÄ PITKÄN
AIKAJÄNTEEN
YLEISKAAVA JA
LYHYEN AIKAJÄNTEEN
TOTEUTUSOHJELMA**

**JATKUVA KAUPUNGIN
STRATEGIATYÖ MAANKÄYTÖN
JA LIIKENTEEN ULOTTUVUUKSIN**

Suunnitelmat ja normit: strategisuutta kehystäviä vai strategisuuden välineitä?

Lahti: yleiskaavaan lakisääteisenä suunnitteluinstrumenttina ei lähtökohtaisesti ole suhtauduttu toiminnan strategisuutta “ulkoa” raamittavana normialustana vaan sitä on käytetty strategisen toiminnan “omista” tavoitteista käsin.

Näkökulman vaihtaminen sektorikohtaisten normien ja lakisääteisten suunnitteluinstrumenttien raameista strategialähtöisyyteen voi poistaa tarpeettomia rajanvetoja sektoreiden välillä: **normit ilmiöpohjaisen strategisen toiminnan palveluksessa eikä päinvastoin?**

"Eteneminen sisällöt eikä rakenteet edellä motivoi."

STOWISE

Ryhmä1: Ohjelmoidaan toimintaa eikä keskitytä ensisijaisesti suunnitelmien laadintaan

Yksilötehtävä:

- Onko omassa työssäsi sellaista suunnitelmakeskeisyyttä, joka rajoittaa laajempien ja strategisten näköalojen muodostamista? Millä tavoin?

Ryhmäkeskustelu:

- Auttaako näkökulman muutos suunnitelmakeskeisyydestä toimintakeskeisyyteen kytkemään strategia- ja suunnittelutyötä tiiviimmin yhteen?
- Auttaako näkökulman muutos alueidenkäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmäsuunnittelun vuorovaikutuksen vahvistamisessa?

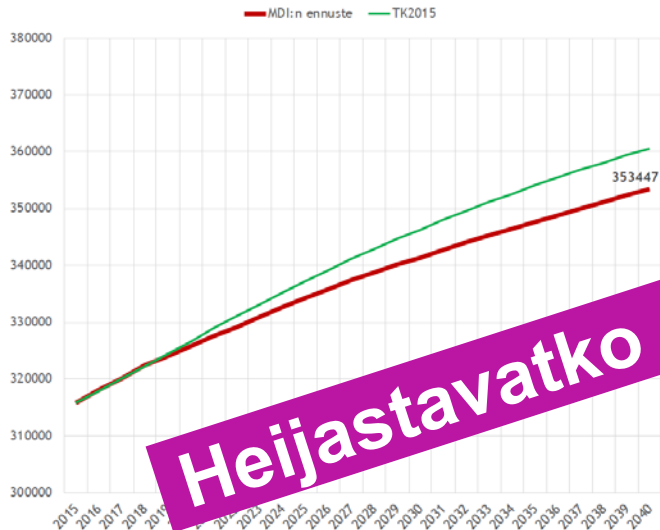
2. Forecastingista backcastingiin: sektorikohtaisten ennusteiden laadinnasta ilmiöpohjaiseen kehityspolkutyöhön.

- **Forecasting:** nykytilanteen ja vallitsevien trendien pohjalta ekstrapoloidut tulevan kehityksen ennusteet (enemmän tai vähemmän nykyisyyttä)
- **Backcasting:** asetetaan normatiiviset kriteerit tavoiteltavalle tulevaisuudelle (esim. hiilineutraalius) ja muodostetaan mielekäs ja johdonmukainen kehityspolku nykytilanteen toimien ja tämän tulevaisuuden tilan välille.

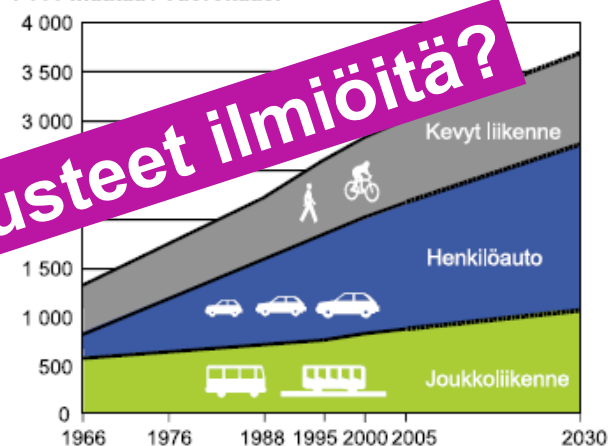
Sektorikohtaiset ennusteet

KUUMA-kuntien ennuste

- MDI:n ennusteen mukaan KUUMA-kuntien väkiluku kasvaa yhteensä vuosien 2018-2040 aikana:
+31 057 asukkaalla
+9,3 prosentilla
- Ennusteen perusteella KUUMA-kuntien alueella asuu yhteensä **353 447 asukasta** vuonna 2040.
- MDI:n ennusteen mukaan KUUMA-kuntien väestönkehitys jää heikommaksi kuin Tilastokeskuksen vuoden 2015 ennusteessa. Eroa ennusteiden välillä on **7 154 henkilöä** vuonna 2040.
- Tilastokeskuksen vuoden 2015 ennustetta heikempi väestönkehitys perustuu pelkästään syntyvyyden voimakkaaseen laskuun: Vuoden 2010-luvun alun syntyvyydellä KUUMA-kunnat kasvaisivat voimakkaammin kuin vuoden 2015 ennusteessa.

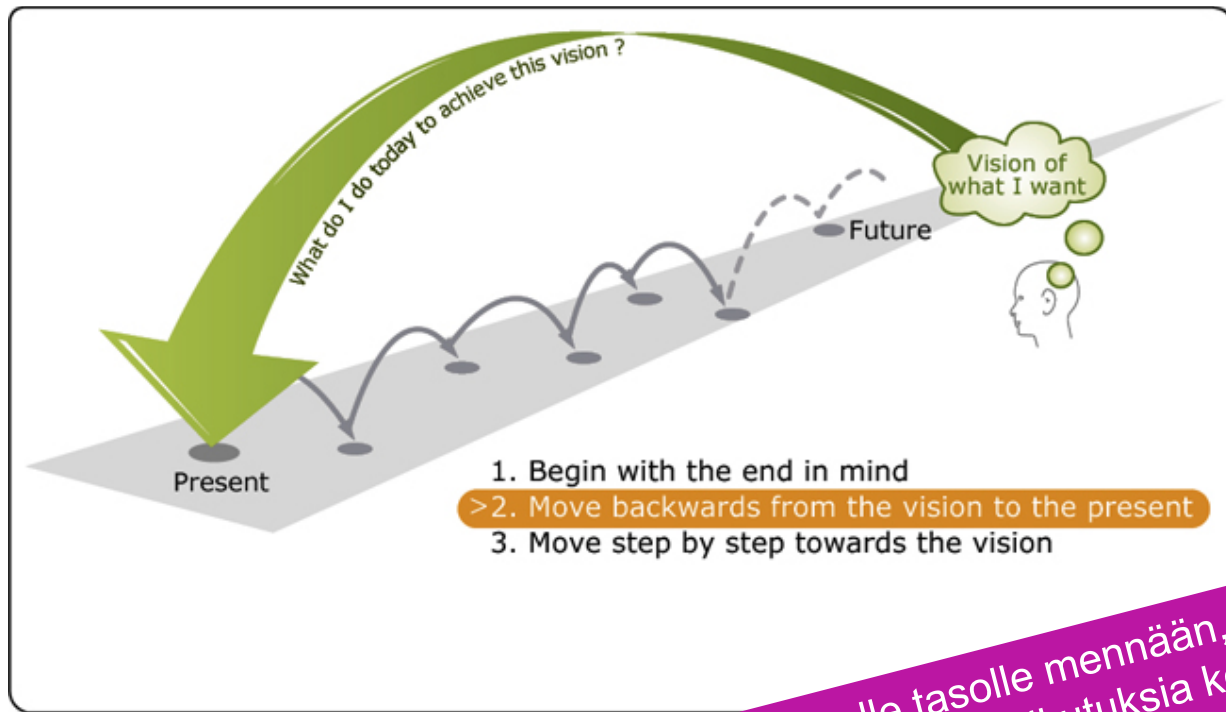

1 000 matkaa / vuorokausi

Heijastavatko ennusteet ilmiöitä?

Backcasting

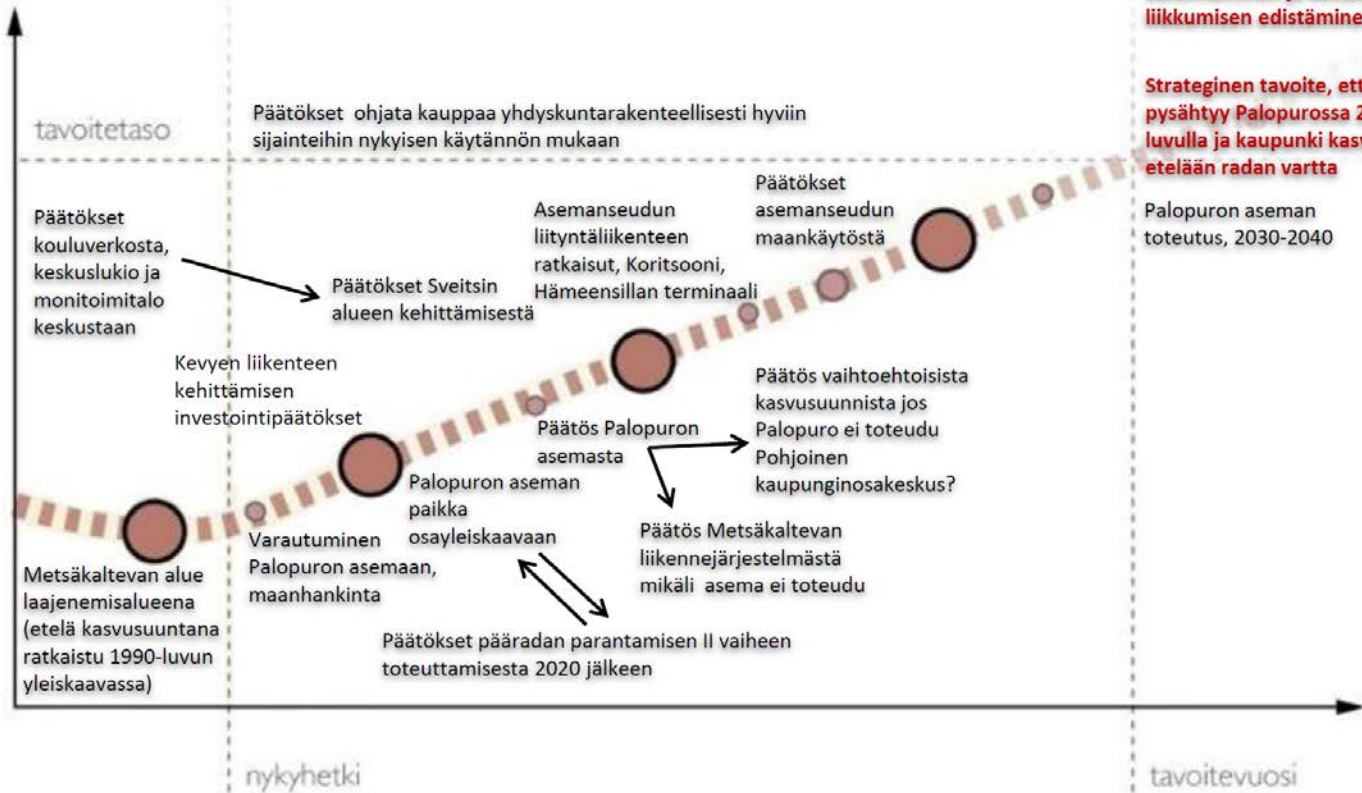

http://...backcasting/

"Mitä konkreettisemmalle tasolle mennään, sitä kaukaisempana pidetään eri ilmiöitä ja niiden vaikutuksia kokonaisuuteen."

Hyvinkään päätöspolku

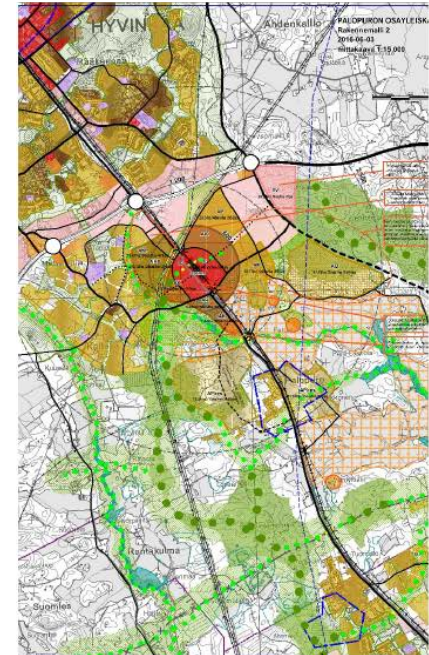
Lähde: Yhdyskuntarakenteen tulevaisuus kaupunkiseuduilla.
Kaupunkikudokset ja vyöhykkeet. Suomen ympäristökeskuksen raportteja
4/2017

Hallittu kasvu, nykyisen kaupunkirakenteen omavaraisuuden ja monipuolisuuden vahvistaminen, moottoriliikenteen tarpeen vähentäminen ja kestävä liikunnan edistäminen

Strateginen tavoite, että juna pysähtyy Palopurossa 2040-luvulla ja kaupunki kasvaa etelään radan vartta

Palopuron aseman toteutus, 2030-2040

Ryhmä2: Kohti ilmiöpohjaista kehityspolkutyötä

Yksilötehtävä:

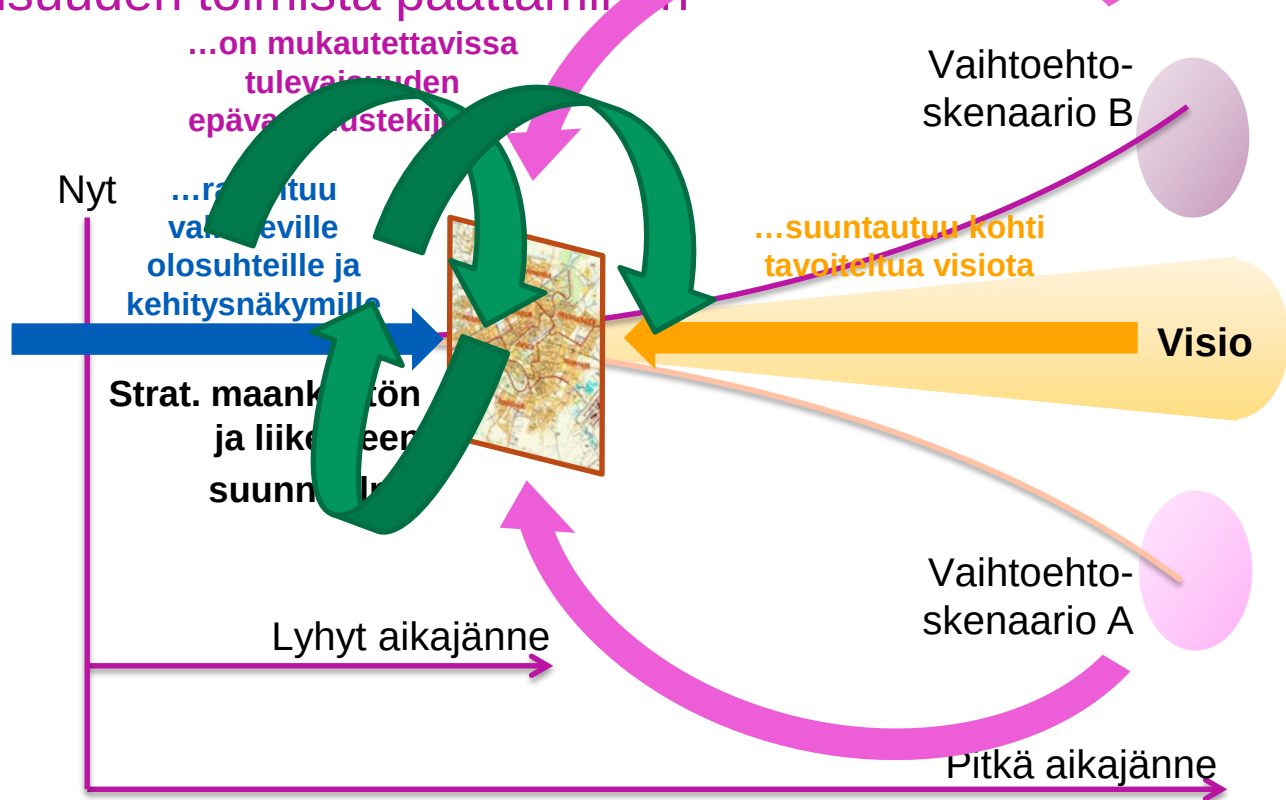
- Miten ilmiöpohjainen backcasting vaikuttaisi omaan työhösi?

Ryhmäkeskustelu:

- Millaisissa suunnittelutilanteissa backcastingista on erityisesti hyötyä?
- Auttaako backcasting alueidenkäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmäsuunnittelun vuorovaikutuksessa?

3. Tietäminen ja ymmärrys pitkän aikavälin ilmiöpohjaisten visioiden ja lyhyen aikavälin toimien yhteensovittamisessa

Foresight: tiedossa olevien ja kuviteltujen muutosvoimien pohjalta luodut vaihtoehtoiset skenaariot, tavoitellun skenaarion valinta ja lähitulevaisuuden toimista päättäminen

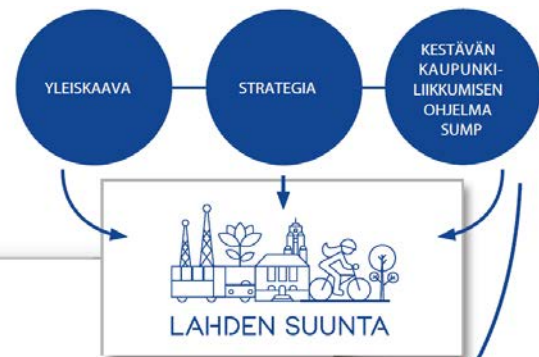
Lahden jatkuvasti päivittyvä seurantatietoalusta

Asiantuntijoiden
ja osallisten
tuottama tieto

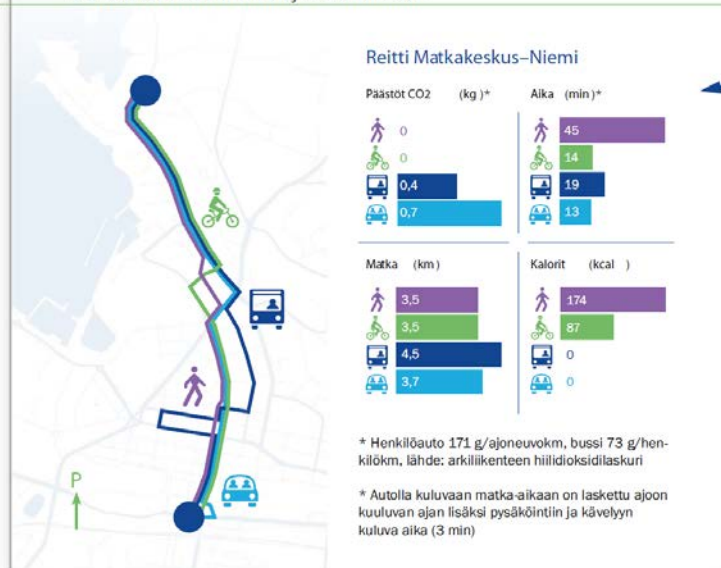
Yleiskaava-
prosessi on
keskustelu-
foorumi.

Yleiskaava-
asiakirjat
ovat
muistio.

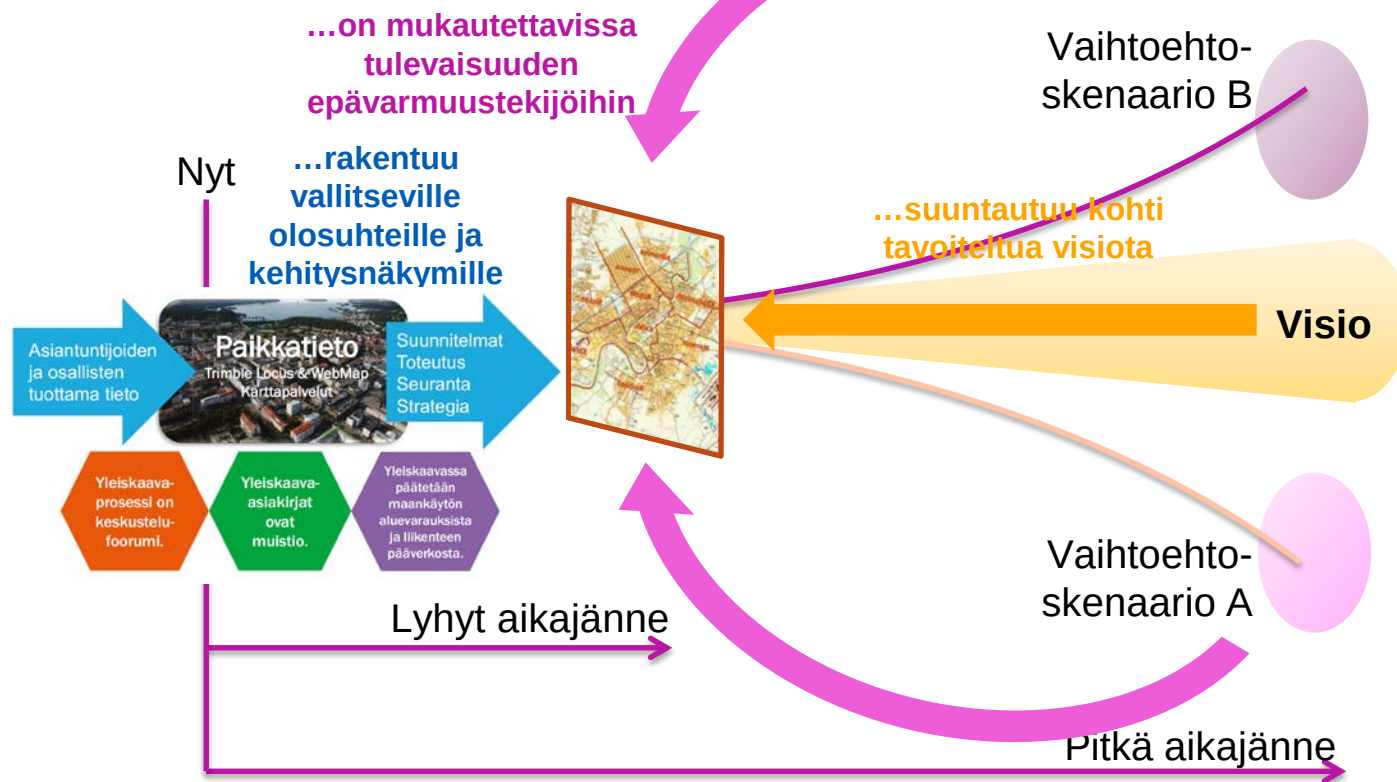
Miten sinä valitset?

Vertaile eri liikkuemismuotojen vaikutuksia.

esimerkiksi:

Seurantatieto on nykytilan tietoa, joka auttaa näkemään vain lähitulevaisuuteen: miten se voitaisiin sovittaa yhteen ilmiöpohjaisten pitkän aikajänteen skenaariotarkastelujen ja tavoiteltavan vision tuottaman ymmärryksen kanssa?

Ryhmä 3: Seurantatiedon yhdistäminen ymmärrykseen pitkän aikavälin epävarmuustekijöistä

Yksilötehtävä:

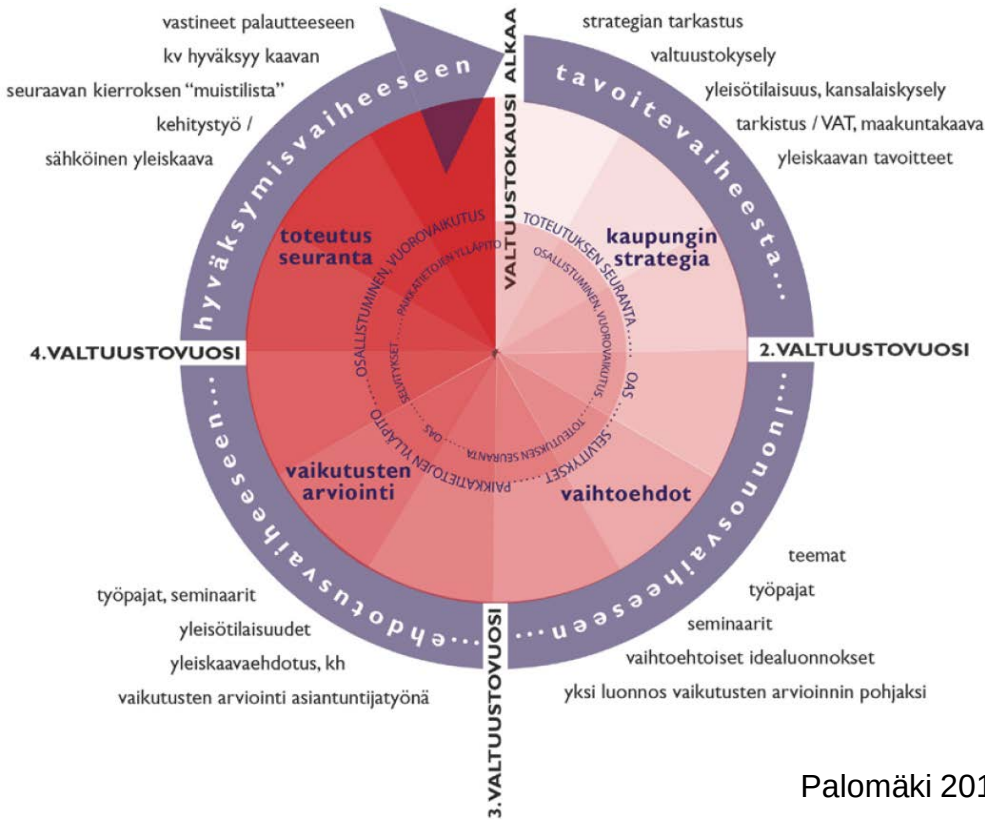
- Kuinka paljon työssäsi huomioidaan yhtäältä seurantatietoa ja toisaalta pitkän aikavälin epävarmuustekijöitä?

Ryhmäkeskustelu:

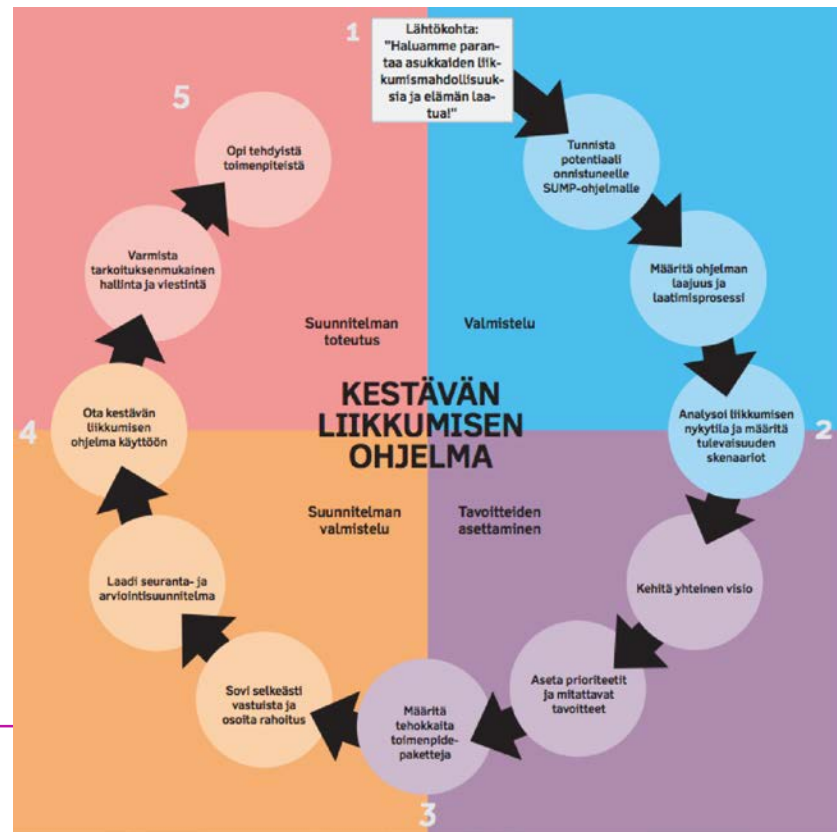
- Kuinka ymmärrys pitkän aikavälin epävarmuustekijöistä on yhteensovitettavissa seurantatietoon?
- Millaisella tiedolla luodaan edellytykset tarttua radikaaleihin systeemimuutoksiin?

4. Alueidenkäytön ja liikenteen suunnitteluprosessien synkronointi eri tasoilla

Lahden uusi kierros: yleiskaavoituksen ja kestävän liikkumisen suunnittelun syklien yhteensovittaminen

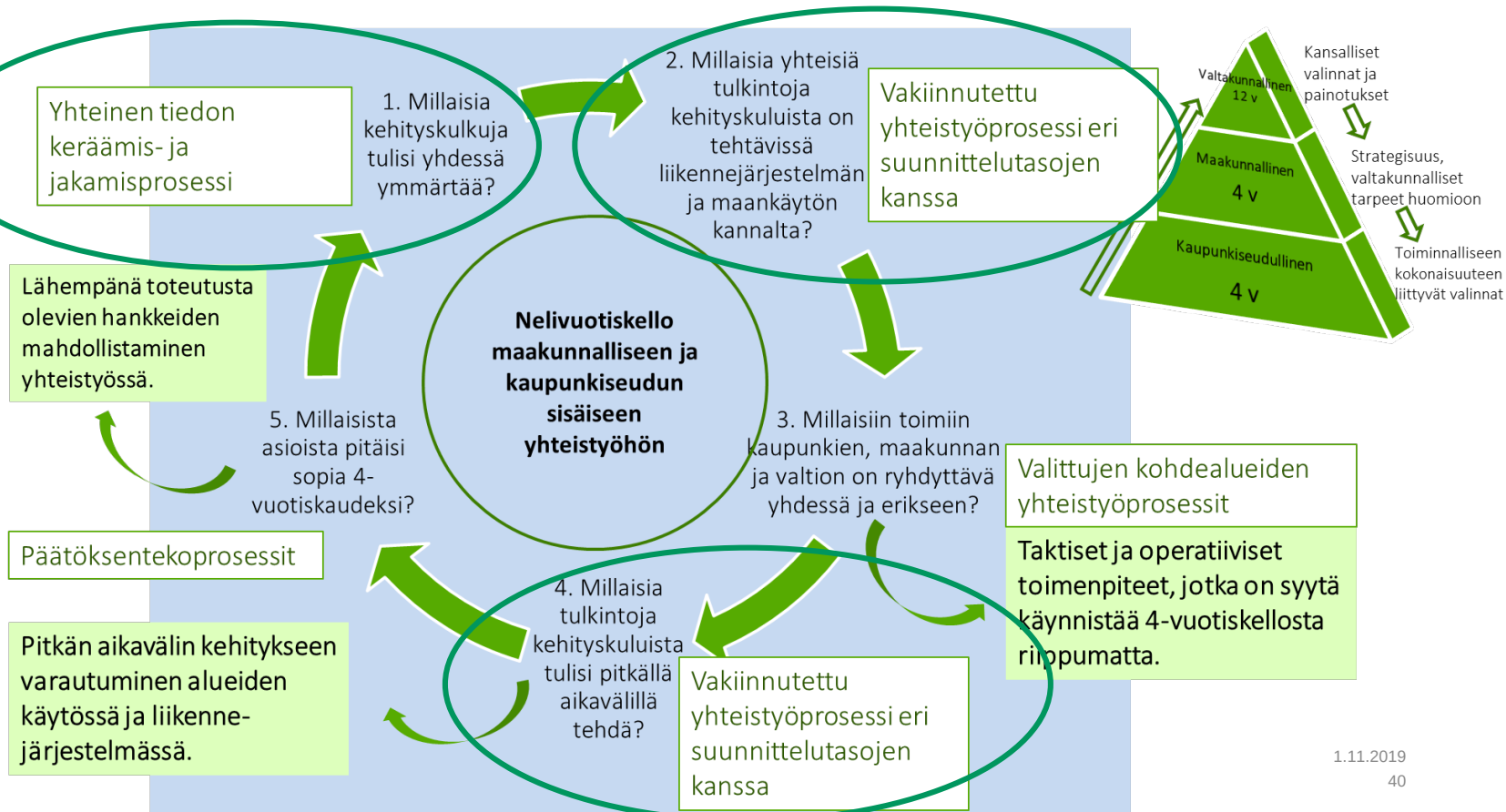

Palomäki 2013

Luukkonen & Rantala 2015

Synkronoinnin
paikat?

Miten voitaisiin synkronoida alueidenkäytön ja liikenteen suunnitteluprosessit eri tasoilla?

"Ei pitäisi korostaa suunnittelu"tasoja" vaan suunnittelun "ulottuvuuksia": valtakunnallinen, maakunnallinen, seudullinen, paikallinen ja nämä voivat olla yhtä aikaa läsnä."

BACKCASTING FORESIGHT

Ryhmä 4: Miten voitaisiin synkronoida alueidenkäytön ja liikenteen suunnitteluprosessit eri tasoilla?

Yksilötehtävä:

- Mitkä tekijät auttavat ymmärtämään muiden näkökulmia suunnitteluprosessissa?

Ryhmäkeskustelu:

- Mitä prosessin elementtejä tarvitaan, jotta yhteinen tulkinta tasojen välillä on mahdollinen?
- Mitä nämä elementit tai menestystekijät olisivat jatkuvassa suunnitteluprosessissa?
- Miten lyhyt ja pitkä aikaväli kyetään yhdistämään eri tasojen välillä?

Ryhmätyö- tehtävä	1: Suunnitellaan toimintaa eikä keskitytä suunnitelmien laadintaan	2: Kohti ilmiöpohjaista kehityspolkutyötä	3: Seurantatiedon yhdistäminen ymmärrykseen pitkän aikavälin epävarmuustekijöistä	4: Alueidenkäytön ja liikenteen suunnitteluprosessien synkronointi eri tasoilla
Yksilö- tehtävä	Onko omassa työssäsi sellaista suunnitelmakeskeisyyttä, joka rajoittaa laajempien ja strategisten näköalojen muodostamista? Millä tavoin	Miten ilmiöpohjainen backcasting vaikuttaisi omaan työhösi?	Kuinka paljon työssäsi huomioidaan yhtäältä seurantatietoa ja toisaalta pitkän aikavälin epävarmuustekijöitä?	Mitkä tekijät auttavat ymmärtämään muiden näkökulmia suunnitteluprosessissa?
Ryhmä- keskustelu	1. Auttaako näkökulman muutos suunnitelmakeskeisyy- destä toimintakeskei- syyteen kytkemään strategia- ja suunnittelu- työtä tiiviimmin yhteen? 2. Auttaako näkökulman muutos alueidenkäytön ja liiken- nejärjestelmäsuunnit- telun vuorovaikutuk- sessa?	1. Millaisissa suunnittelutilanteis- sa backcastingista on erityisesti hyötyä? 2. Auttaako backcasting alueidenkäytön ja liikennejärjestelmä- suunnittelun vuorovaikutuksessa?	1. Kuinka ymmärrys pitkän aikavälin epävarmuustekijöistä on yhteensovitetta- vissa seurantatietoon? 2. Millaisella tiedolla luodaan edellytykset tarttua radikaaleihin systeemimuutoksiin?	1. Mitä prosessin elementtejä tarvitaan, jotta yhteinen tulkinta tasojen välillä on mahdollinen? 2. Mitä nämä elementit olisivat jatkuvassa suunnittelu- prosessissa? 3. Miten lyhyt ja pitkä aikaväli kyetään yhdistämään eri tasojen välillä?

Ryhmäjako

Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4
Aarno Kononen	Anna Puolamäki	Annu Korhonen	Aimo Huhdanmäki
Anna-Kaisa Ahtiainen	Frank Hering	Jaana Martikainen	Annu Tulonen
Janne Mustonen	Johanna Palomäki	Johanna Tuomisaari	Ilona Mansikka
Jenni Lautso	Johanna Sääksniemi	Marjo Saukkonen	Kaisa Mäkelä
Johanna Vilkuna	Kari Ruohonen	Rauno Penttinen	Mervi Karhula
Juha Nurmi	Marko Luukkonen	Seppo Lampinen	Petra Ståhl
Petri Honkanen	Petteri Katajisto	Seppo Serola	Sanna Suokas
Tero Luomajärvi	Riikka Aaltonen	Ulla Koski	Suvi Jousmäki
Kaisa Granqvist, Kati- Jasmin Kosonen	Raine Mäntysalo, Tero Piippo	Vesa Kanninen, Tiina Ronkainen	Raisa Valli, Anne Herneoja

Seuraava työpaja

Vaikutusten arviointi ilmiöpohjaisessa suunnittelussa

19.11.2018, 9-12.00

Sonckin Sali

